

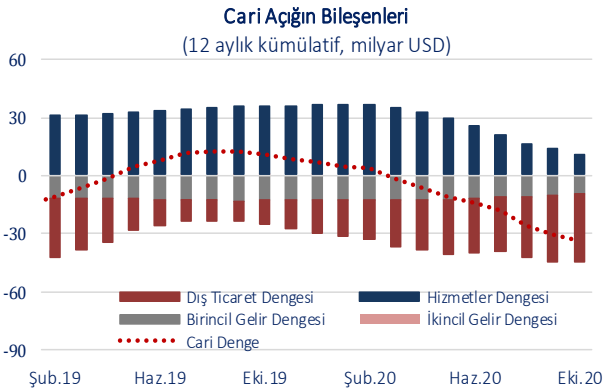

Dış ticaret açığı Ekim'de genişlemeye devam etti.

TÜİK verilerine göre Ekim ayında ihracat hacmi geçen yılın aynı ayına göre %5,6 artarak 17,3 milyar USD olurken, ithalat %8,4 artışla 19,7 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı %34,4 artışla 2,4 milyar USD'ye yükseldi. Ocak-Ekim döneminde ihracat geçen yılın aynı dönemine göre %9,1 düşerken ithalat %2,2 artış kaydetti. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı Ocak-Ekim 2019'daki %86,7 seviyesinden %77,1'e geriledi.

Cari denge Ekim'de 273 milyon USD açık verdi.

Geçtiğimiz yılın Ekim ayında 2,7 milyar USD fazla veren cari denge Ekim 2020'de 273 milyon USD açık verdi. Bu gelişimde dış ticaret açığındaki artışın yanı sıra hizmetler dengesi kaynaklı net girişlerin yıllık bazda 2,9 milyar USD azalarak 1,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşmesi etkili oldu. Öte yandan, Ekim 2020'de cari açık aylık bazda %89,3 oranında gerileyerek Aralık 2019'dan bu yana en düşük seviyede gerçekleşti. 12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Ekim ayında 33,8 milyar USD oldu.

Portföy yatırımlarında güçlü sermaye girişi...

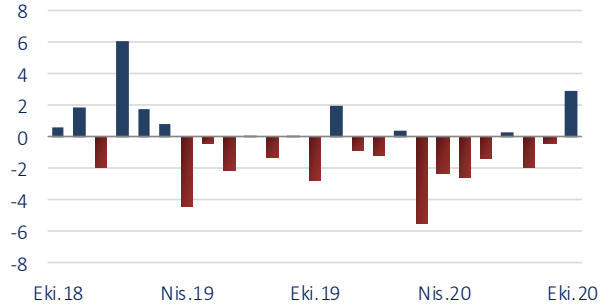
Yurt dışı yerleşikler Ekim ayında Türkiye'de 303 milyon USD doğrudan yatırım gerçekleştirdi. Gayrimenkul yatırımları, bu dönemde doğrudan yatırımlar içinde sermaye girişinin olduğu tek kalem oldu. Sermaye yatırımları kaleminde 2017

yılından bu yana ilk defa sermaye çıkışı yaşanması dikkat çekti.

Ekim ayında portföy yatırımlarında artış kaydedildi. Geçtiğimiz yılın Ekim ayında 2,8 milyar USD sermaye çıkışı gerçekleşen portföy yatırımlarında bu yılın aynı ayında 2,9 milyar USD sermaye girişi gözlemlendi. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasından çıkmaya devam ettikleri ancak borçlanma senedi piyasasında alıcı pozisyona geçtikleri görüldü. Söz konusu gelişimde Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Şubat ayından bu yana gerçekleştirdiği yurt dışı tahvil ihracıyla 2,5 milyar USD tutarında borçlanması etkili oldu. Ekim'de bankalar ve diğer sektörler de sırasıyla 50 milyon USD ve 650 milyon USD borçlanma gerçekleştirdi.

Portföy Akımları

(aylık, milyar USD)

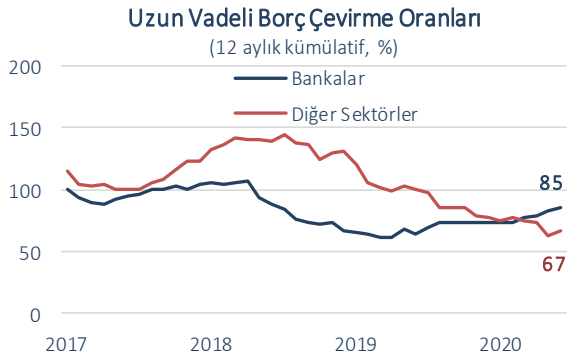
Ekim'de diğer yatırımlar kaleminde 70 milyon USD ile sınırlı sermaye çıkışı kaydedildi. Bu dönemde bankaların hem kısa hem uzun vadede net borç geri ödeyicisi oldukları görülürken, kullanılan ticari kredilerdeki artış dikkat çekti. Öte yandan, Ekim ayında, yurt içi bankaların yurt dışındaki efektif ve mevduat varlıkları 3,1 milyar USD net düşüş kaydederken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatları 432 milyon USD net artış kaydetti. 12 aylık kümülatif verilere göre, Ekim ayı itibarıyla bankacılık sektörünün uzun vadeli borç çevirme oranı %84,6 olurken, söz konusu oran diğer sektörlerde %67,4 düzeyinde gerçekleşti.

Türkiye'ye Net Sermaye Hareketleri

	12 aylık kümülatif veriler		Finansmandaki Payı (%)	
	Aralık 2019	Ekim 2020	Aralık 2019	Ekim 2020
Cari İşlemler Dengesi	6.909	-33.795	51,6	-
Sermaye ve Finans Hesabı Net Giriş	5.228	2.714	-	-
-Doğrudan Yatırımlar	6.128	4.214	45,7	8,1
-Portföy Yatırımları	-1.260	-10.876	-	-
-Diğer Yatırımlar	326	9.408	2,4	18,1
-Diğer	34	-32	0,3	-
Net Hata ve Noksan	-5.813	-7.166	-	-
Rezervler⁽¹⁾	-6.324	38.247	-	73,7

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Rezerv varlıklar Ekim'de 4,2 milyar USD arttı.

Haziran ayından bu yana gerilemekte olan rezerv varlıklar Ekim'de 4,2 milyar USD arttı. Böylece, yılın ilk 3 çeyreğinde 42,6 milyar USD'ye ulaşan rezerv varlık azalışı Ocak-Ekim döneminde 38,5 milyar USD'ye gerilemiş oldu. Ekim'de net hata ve noksan kaleminde 1,6 milyar USD tutarında sermaye girişi yaşandı.

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Kasım ayında ihracat yıllık bazda %1 oranında azalarak 16,1 milyar USD olurken, ithalat %16,1 artarak 21,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı yıllık bazda %155,4 oranında genişledi. İthalat tarafındaki hızlı artış yüksek altın ithalatından kaynaklanırken, koronavirüs vaka sayılarının küresel boyutta artış kaydetmesiyle alınan kısıtlayıcı önlemlerin ihracat üzerinde baskı oluşturmaya devam ettiği gözlemlendi. Koronavirüse karşı geliştirilen aşilar küresel ekonomideki toparlanmaya ilişkin belirsizliği bir miktar sınırlandırsa da aşılamanın ne ölçüde yaygınlaşacağına ilişkin belirsizlik sürüyor. En büyük ihracat pazarımız olan Avrupa Birliği için 2021 yılına ilişkin büyüme beklentilerinin aşağı yönlü revize edilmesi de salgının etkilerinin dış ticaret üzerinde baskı yaratmaya devam edeceğine işaret ediyor. Öte yandan, Türkiye'ye yönelik risk algısındaki iyileşme eğilimi dikkate alındığında, önümüzdeki dönemde, ABD ve AB ile ilişkilerin de seyrine bağlı olarak, cari açığın finansmanında daha olumlu bir tablo gözlemlenebileceği tahmin ediliyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Ekim 2020	Ocak - Ekim 2019	Ocak - Ekim 2020	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-273	9.649	-31.055	-	-33.795
Dış Ticaret Dengesi	-1.267	-12.134	-30.626	152,4	-35.243
Hizmetler Dengesi	1.576	31.715	6.586	-79,2	10.399
Seyahat (net)	1.335	23.060	7.372	-68,0	10.031
Birincil Gelir Dengesi	-613	-10.519	-7.257	-31,0	-9.552
İkincil Gelir Dengesi	31	587	242	-58,8	601
Sermaye Hesabı	-1	37	-29	-	-32
Finans Hesabı	1.331	5.209	-36.914	-	-40.993
Doğrudan Yatırımlar (net)	-27	-5.076	-3.162	-37,7	-4.214
Portföy Yatırımları (net)	-2.895	2.300	11.916	418,1	10.876
Net Varlık Edinimi	-139	3.675	-434	-	545
Net Yükümlülük Oluşumu	2.756	1.375	-12.350	-	-10.331
Hisse Senetleri	-146	62	-5.803	-	-5.459
Borç Senetleri	2.902	1.313	-6.547	-	-4.872
Diğer Yatırımlar (net)	70	1.865	-7.217	-	-9.408
Efektif ve Mevduatlar	-3.419	-1.114	-16.992	1.425,3	-20.383
Net Varlık Edinimi	-3.301	7.880	-219	-	-277
Net Yükümlülük Oluşumu	118	8.994	16.773	86,5	20.106
Merkez Bankası	53	506	12.549	2.380,0	14.538
Bankalar	65	8.488	4.224	-50,2	5.568
Yurt Dışı Bankalar	432	5.286	3.373	-36,2	4.322
Yabancı Para	857	4.983	-351	-	467
Türk Lirası	-425	303	3.724	1.129,0	3.855
Yurt Dışı Kişiler	-367	3.202	851	-73,4	1.246
Krediler	-189	13.960	7.834	-43,9	11.428
Net Varlık Edinimi	-1.702	179	-1.837	-	-1.648
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.513	-13.781	-9.671	-29,8	-13.076
Bankacılık Sektörü	-1.995	-11.229	-4.993	-55,5	-5.098
Bankacılık Dışı Sektörler	534	-1.526	-4.148	171,8	-7.554
Ticari Krediler	3.679	-10.925	1.941	-	-549
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-1	-56	0	-100,0	96
Rezerv Varlıklar (net)	4.183	6.120	-38.451	-	-38.247
Net Hata ve Noksan	1.605	-4.477	-5.830	30,2	-7.166

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

İrem Turan Tař
Uzman Yardımcısı
irem.turan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.